

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

František Císař

Přístroj ku rýsování ellips kružidlem

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 34 (1905), No. 3, 260--261

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/121161>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1905

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Felix Klein — jenž vedle své vynikající ryze vědecké činnosti od delší doby stará se také o to, aby obsah a výklad matematiky na středních i vysokých školách změnily se dle požadavků doby — za jasný cíl reformy mathematického vyučování na t. zv. vyšších školách udává, „aby pojem funkce v geometrickém (i analyt.) rouše pronikal jako ferment ostatní látku učebnou“, čehož důsledky jsou: podávati na stř. škole analytickou geom. (roviny i prostoru v základech) a základy počtu diferenciálního a integrálního. Zavedení posledního oboru na stř. školu je ovšem ode dávna sporné. Uvážíme-li však, jakou základní důležitost má funkcionální pojetí v celém myšlení našem, jak potřebné je účelnější vzdělání v math. tímto směrem pro mediky na př. i právníky, že ve skutečnosti od differencování a integrování ve škole nás dělí často jen slovo, že obsah elementární matematiky se s časem nutně mění a věci dříve nesnadné stávají se přístupnými i žákům prostředního nadání, že tedy toto proniknutí obvyklých školních oborů math. novým pojmáním neznačí nepedagogické zvýšení požadavků, kladených na žactvo: prisvědčíme těm, kdo praktickou reformu naznačeného smyslu prohlašují za žádoucí. — Základům počtu infinitesimálního vyučuje se ostatně už od let na př. na vyšších reálkách ve Württembergu, a ve Francii dle nového řádu z r. 1902 děje se tak v nejvyšší třídě i humanistických ústavů (*classe de philosophie*).

Dr. J. Vojtěch.

Přístroj ku rýsování ellips kružidlem.

(Sestrojil **Frant. Císař**, asistent c. k. české vysoké školy technické v Brně.)

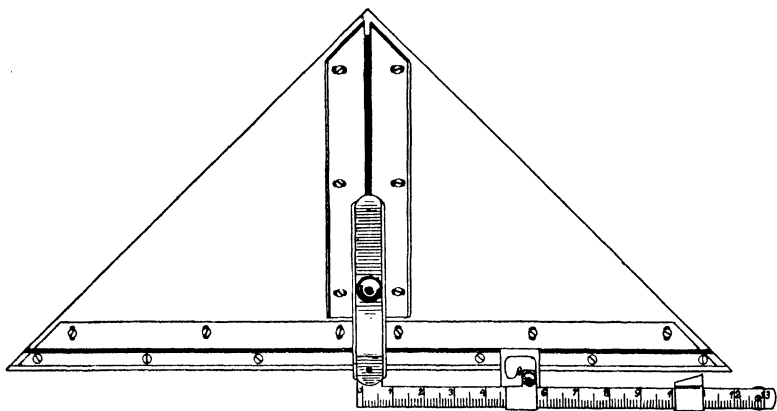
Hlavní výhoda tohoto vedle vyobrazeného ellipsografu spočívá v tom, že při rýsování upotřebí se obyčejného kružidla, tak že ellipsu možno bez dalšího zvláštního zařízení *jedním rozevřením* jako kružnici buď plně, čárkovaně nebo i tečkovaně vytahovati.

Tato důležitá okolnost umožnila též jednoduchou konstrukci přístroje, čímž se při značné levnosti jeho i dostatečné přesnosti dosahuje.

Je sestojen na základě konstrukce ellipsy užitím rozdílu poloos a je tak zařízen, že kružidlo samo při svém pohybu

o zvláštní raménko oběma svými konci se opírajíc uvádí mechanismus přístroje v činnost.

Celý přístroj upraven jest na pravoúhlém trojúhelníku rovnoramenném a dá se náležitě rektifikovati.

Okolnost, že se rýsuje tímto přístrojem jedním tahem jenom polovina ellipsy, umožňuje rýsování ellips v mezích poměrně velikých (veliká poloosa $a_{min} = 16\text{ mm}$, $a_{max} = 110\text{ mm}$, rozdíl poloos $(a - b)_{min} = 6\text{ mm}$, $(a - b)_{max} = 70\text{ mm}$) a usnadnila nemálo jednoduché zařízení přístroje.

Cena jeho 9 K je zajisté levná a návod, který k přístroji jest připojen, jest srozumitelný a každému přístupný. Objednávky přijímá a do 14 dnů vyřizuje pan Jan Hanf, mechanik c. k. české vysoké školy technické v Brně.

B. P.

Zprávy z výboru Jednoty českých matematiků.

Řádná valná schůze Jednoty za správní rok 1903—4 odbyvala se dne 7. prosince 1904. Po zprávách funkcionářů a kontrolující komise provedeny volby, jak níže uvedeno.

Z ostatních bodů programu budiž krátce vytčeno. Na návrh výboru zvolen byl jednohlasně za čestného člena Jednoty